29/10/2021

Η Ορθοδοξία και οι «άλλοι» στην Ελλάδα του 2040

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

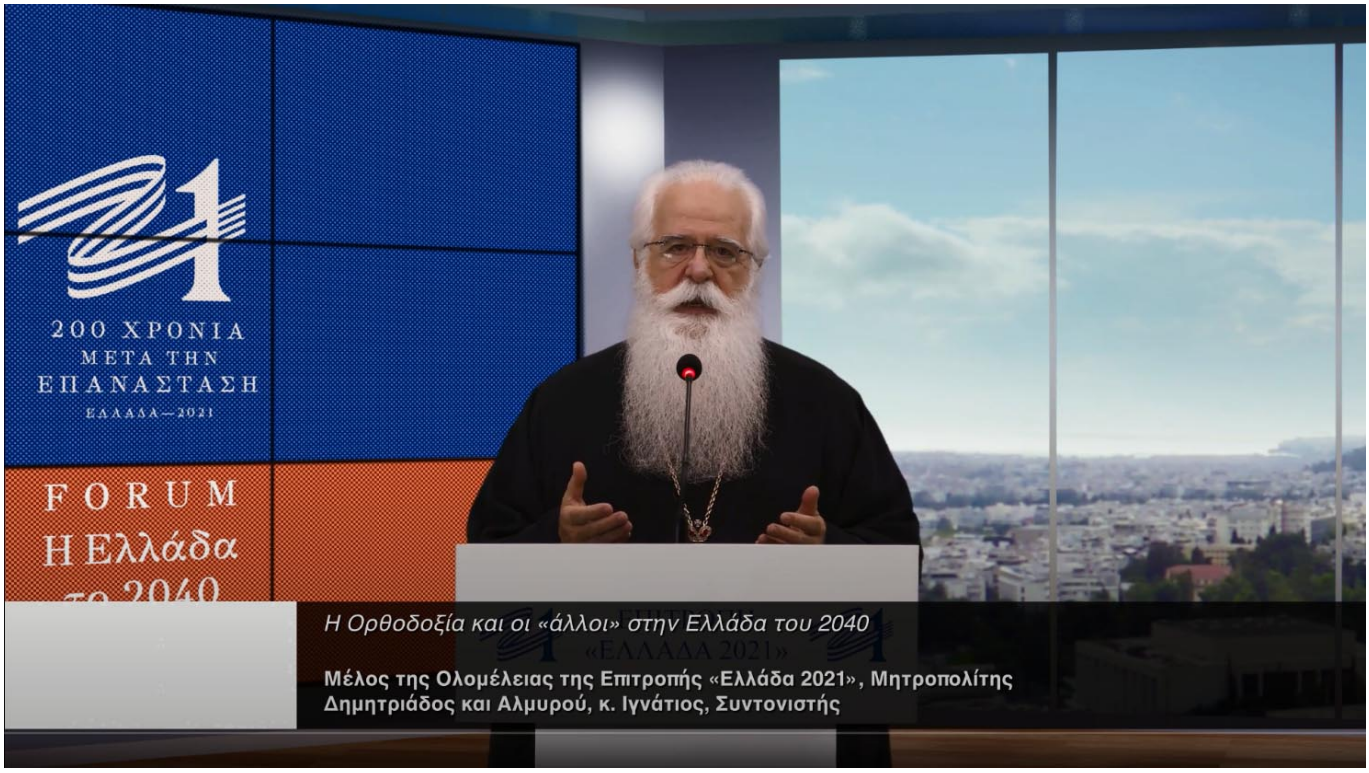

Μετά την πραγματοποίηση των τεσσάρων στρογγυλών τραπεζών με θέμα *Η Ορθοδοξία και οι «άλλοι» στην Ελλάδα του 2040*, η Ομάδα Εργασίας της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, με προεδρεύοντα τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ιγνάτιο, δίνει στη δημοσιότητα τα πορίσματα της, σε φυσική και ψηφιακή μορφή.

Οι στρογγυλές αυτές τράπεζες πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Ελλάδα 2021 – 200 χρόνια μετά την Επανάσταση». Η παρουσίαση της Λευκής Βίβλου με τα συμπεράσματα των θεματικών ομάδων εργασίας πραγματοποιήθηκε ενώπιον των πολιτειακών και πολιτικών αρχών στην αίθουσα της Γερουσίας της Παλαιάς Βουλής, στις 18 Οκτωβρίου 2021.

Αδιαμφισβήτητα, η διακοσιοστή επέτειος του 1821 βρίσκει την Ελλάδα αντιμέτωπη με πλήθος προκλήσεων, θέτοντας ερωτήματα και για τον ρόλο της

Ορθοδοξίας στις τρέχουσες συνθήκες. Το έθνος αλλά και η κοινωνία υφίστανται δυναμικές μεταβολές από πολιτισμική, πολιτική, κοινωνική, ιδεολογική και θρησκευτική σκοπιά σε μια εποχή επίσης ραγδαίων μετασχηματισμών τόσο στη Δύση, όσο και στην Ανατολή, όμοια όπως στην εποχή της Επανάστασης του 1821. Ο ρόλος της θρησκείας και της κοσμικότητας, η παραγωγή και η κατανομή του πλούτου και η πορεία της δημοκρατικής κουλτούρας και της φιλελεύθερης κοινωνικής και πολιτικής σκέψης στη Δύση και την Ανατολή, αναμορφώνονται και αναδιατάσσονται ταχύτατα. Αντιμετωπίζοντας αυτές τις αλλαγές και τα συνακόλουθα τους (όπως η ραγδαία εκκοσμίκευση του κράτους, η παγκοσμιοποίηση αλλά και η άνοδος απομονωτιστικών και εθνικιστικών τάσεων με διάφορες μορφές, η αμφισβήτηση των μεγάλων αφηγημάτων της ιστορίας, η αύξηση των ανισοτήτων στο εσωτερικό κοινωνιών αλλά και μεταξύ γεωγραφικών περιφερειών με αποτέλεσμα μεγάλες ροές προσφύγων και μεταναστών, κ.ο.κ.), η Ορθοδοξία στην Ελλάδα αναζητά λύσεις που να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες καταστάσεις, προσδοκώντας να αποτελέσει μια κινητήρια δύναμη για ένα φωτεινότερο μέλλον.

Σ’ αυτό το πλαίσιο, οι αναθεωρήσεις μοιάζουν αναπόφευκτες. Η Ορθοδοξία στην Ελλάδα του μέλλοντος θα έχει να αντιπαλέψει την τάση μετατροπής του θεολογικού της λόγου σε υλικό οικοδόμησης μιας κλειστής συλλογικής ταυτότητας, που θα βλέπει αντιθετικά και φοβικά σχεδόν κάθε πολιτισμικά, θρησκευτικά και εθνικά «άλλον», ακόμα κι αν οι «άλλοι» είναι διαφορετικοί ή και αντίπαλοι μεταξύ τους. Το φαινόμενο αυτό δεν περιορίζεται βεβαίως μόνο στην Ελλάδα, αλλά μοιάζει να είναι απόρροια του κλίματος ανασφάλειας και κατακερματισμού του δημόσιου χώρου που ξεκίνησε από τα μέσα του 20ού αιώνα και τροφοδοτεί μια άνιση και βάρβαρη κοινωνία, που μαστίζεται επιπλέον και από τα δεινά της κλιματικής κρίσης. Όμως τα παραδοσιακά στοιχεία τα οποία έχουν διασωθεί στην Ορθοδοξία δεν οδηγούν αναπόδραστα στον απομονωτισμό, αλλά επιτρέπουν και την προσαρμογή στις νέες συνθήκες.

Όπως τονίστηκε από πολλούς, για να μπορέσει η Εκκλησία να μιλήσει στον σύγχρονο άνθρωπο και να κηρύξει το Ευαγγέλιο στον κόσμο του σήμερα, είναι πλέον επείγουσα ανάγκη να συνειδητοποιήσει την πραγματικότητα του πλουραλισμού και ότι είναι δείγμα αναχρονισμού και φυγής από την ιστορία η προσκόλληση στο υπάρχον σχήμα και η επιδίωξη προνομιακού ρόλου. Αποτελεί επείγουσα προτεραιότητα η υπέρβαση του εθνοκεντρικού λόγου, η οριστική εγκατάλειψη κάθε ονείρου επιστροφής στη βυζαντινή θεοκρατία, στον ιδιότυπο μεγαλοϊδεατισμό της Ρωμιοσύνης ή σε οποιαδήποτε άλλη αντινεωτερική εκδοχή «χριστιανικής κοινωνίας». Η Εκκλησία μπορεί και οφείλει να καταθέσει τη δική της πρόταση ζωής, δίχως να επικαλείται συνεχώς το παρελθόν και την προσφορά

της στους αγώνες του έθνους. Γι’ αυτό και η υιοθέτηση ενός οικουμενικού εκκλησιαστικού λόγου, απαλλαγμένου από τις συνεχείς αναφορές στο έθνος και το κράτος και από τα σχήματα της κωνσταντίνειας περιόδου, δεν είναι απλώς ένα αίτημα αυθεντικότητας και πιστότητας προς την Ορθόδοξη παράδοση· είναι ταυτοχρόνως και μια απολύτως απαραίτητη και επείγουσα προϋπόθεση, προκειμένου να εισέλθει η Ορθόδοξη Εκκλησία στον αιώνα που ζούμε και να μη βρίσκει βολικό καταφύγιο στην εξιδανίκευση του παρελθόντος.

Μπορείτε να διαβάσετε το πλήρες κείμενο της μελέτης της Θεματικής Ομάδας Εργασίας της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου στο διαδίκτυο ΕΔΩ

Δείτε το βίντεο από την ομιλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ιγνατίου:

Μπορείτε να δείτε τα βίντεο από τις τέσσερις στρογγυλές τράπεζες:

Αθήνα

Βόλος

Θεσσαλονίκη

Αλεξανδρούπολη